

LECTORI BENEVOLO.

Iam duo et quod excurrit anni praeterlapsi sunt, ex quo novae Basilicorum editionis prospectum tibi proposui. Priusquam autem ad ipsam editionem parandam accedere liceret, necesse erat, ut Codices manuscripti Basilicorum varii, qui hactenus in bibliothecis latebant, conferrentur et describerentur. Cui rei cum mihi variis negotiis occupato vacare et operam dare non liceret, tamen nancisci mihi contigit hominem graecae latinaeque linguae satis gnarum, fratrem dilectissimum, *Gustavum Ernestum Heimbach*, qui precibus meis expugnatus hoc non minus necessarium quam taedium saepe et molestum Codd. Mss. excutiendorum negotium suscepit eique tam parem se exhibuit et etiamnunc exhibet, ut quae in hac Basilicorum editione nova et meliora quam in Fabrotiana reperiantur, me huic potissimum debere ingenue profitear. Per sex menses is Parisiis commoratus duo Codd. Mss. Coislinianos, quorum alter num. CLI. notatus novem priores Basilicorum libros sine scholiis, alter num. CLII. insignitus libros XI. XII. XIII. XIV. cum amplissimis scholiis adhuc ineditis continet, cum Fabrotiana editione contulit et magna ex parte descripsit. Qui licet etiamnunc inde a mense Octobri anni praecedentis in Italia commoretur, Florentiae primum Codicibus Mss. Basilicorum conferendis, deinde Romae Tipuciti Paratilis describendis vacans, tamen quum literis eius certior factus essem, nullum in bibliothecis Italiae, quas visitavit, Codicem manuscriptum reperiri, ex quo ad priores Basilicorum libros supplendos et emendandos hauriri quicquam posset, non dubitavi ad ipsam editionem parandam et priores Basilicorum libros typis mandandos me accingere, quum larga, quibus hactenus uti nemo potuit, editionis locupletioris parandae subsidia penes me essent.

Quem nunc primum offero editionis novae fasciculum, quinque priores Basilicorum libros et sexti initium continentem, pleniore et integriore hos libros exhibere invenies. Fabrotus enim libros Basilicor. ab I — XVIII. Tit. 2. e Cod. Ms. Graeco Parisiensi num. MCCCLII. edidit, ut recte iam animadvertit Cel. *Bienerus*, Antecessor Berolinensis, et frater amantissimus in schedis mecum communicatis. Hic autem Codex Ms., ut notum est ex Fabrotiana editione, plures lacunas continet, et libro II. et VI. maxime mutilus est. Mihi vero in his Basilicorum libris edendis Codice Coisliniano CLI. uti licuit, qui longe plura, quam Cod. MCCCLII. adeoque in iis libris exhibet, quos a Fabroto integros editos esse hactenus arbitrabamur. Habet librum I. longe integriorem, libri II. Tit. II. et III. a Fabroto partim e Cod. MCCCLII. editos, partim ex Synopsi, Theodoro Hermopolita, Eustathio, Harmenopulo et Glossis Nomicis restitutos, libros III. IV. V. pleniore, et VI. totum, cuius nonnullos tantum titulos Fabrotus edidit. In reliquis libris VII. VIII. IX. cum Fabroti editione conspirat, et varias tantum lectiones suppeditat. Hunc Codicem Coislinianum praecipue in his Basilicorum libris edendis secutus tamen alia, quae in promptu erant subsidia, non negligenda esse putavi. Praeterea enim adhibui Anonymi *ἐκλογήν* s. *νόμων παρεκβολήν* hactenus ineditam ad priores decem Basilicorum libros, quae vulgo Theodori Hermopolitae nomine venit, cuius Codicem Ms. olim Meermanianum, qui nunc est eius possessor, Cel. *Bienerus*, liberalissime mecum communicavit. Haud exigua eius fuit utilitas in textu Basilicorum castigando et constituendo, quia locos Basilicorum singulos verbis eorum citat; minorem autem fructum ex lata et saepe inepta *ἐρμηνεία* selectis Basilicorum capitibus subiecta percepi, nisi ubi haec textum Basilicorum laudavit. Denique non praetermittenda erat Synopsis a Leunclavio edita. In textu constituendo id egi, ut non sine causa a textu Fabrotiano vel ubi Cod. Coisl. plura continebat, a textu in eo exhibito recederem. Singulis locis aut varietatem lectionis Fabrotianae aut Codicis Coisliniani sub textu notatam invenies, ita ut, si e Cod. Coisl. variam lectionem subiectam videris, existimandum tibi sit, me textum a Fabroto exhibitum esse secutum, etiamsi id disertis verbis notatum non sit, at contra si variam lectionem nomine Fabroti insignitam in notis animadverteris, credere debeas, me Codicis Coisliniani textum adoptasse. Subiecta praeterea est varietas lectionis ex Theodori Hermopolitae Codice Ms. Bieneriano et e Synopsi Leunclaviana. Codicum mancriptorum descriptionem accuratiorem praefationi toti Basilicorum operi vel certe singulis tomis praemittendae reservavi, unde eam hoc loco omisi.

Difficilem ac paene ingratum suscepi laborem in lib. II. Tit. II. *περὶ ἡμετέων σημασίας*, ut demonstrarem, quibus ex fontibus Fabrotus hunc titulum in Basilicorum

editione composuerit. Licet enim Scholia Basilicorum, Theodorum Hermopolitam, Eustathium, Harmenopulum et Glossas Nomicas diligenter perlustraverim, tamen non potui ubivis fontem ostendere, ex quo Fabrotus singula istius tituli capita hauserit. Quos fontes demonstrare potuerim, in notis huic titulo subiectis reperies. Addas tamen his notis hunc eorum capitum tituli *de Verborum Significatione*, quae in Glossis Nomicis reperiuntur, indicem:

Cap. 8. pr. est et in Gloss. Nom. s. v. ὑποτρέβειν in Thes. Otton. T. III. p. 1771. — cap. 10. in Gloss. s. v. Λανεισινίης ibid. p. 1720. — cap. 16. in Gloss. s. v. μόνονος p. 1766. — cap. 22. in Gloss. s. v. κληρονομία p. 1752. — cap. 28. pro parte in Gloss. s. v. νοβάλις γῆ. et Σίλβα σέδονα p. 1767 et 1801. — cap. 37. pr. et §. 2. in Gloss. s. v. ὑποσημανθέν p. 1814. et s. v. διαμαρτύρασθαι p. 1725. — cap. 39. in Gloss. p. 1771. — cap. 41. in Gloss. p. 1813. — cap. 49. in Gloss. p. 1776. — cap. 53. pr. in Gloss. p. 1725. — cap. 54. in Gloss bis s. v. Μάγιστροι. p. 1761. — cap. 57. pro parte in Gloss. p. 1810. — cap. 60. in Gloss. p. 1775. — cap. 63. in Gloss. s. v. Μέριξ. p. 1763. — cap. 64. pr. in Gloss. p. 1786. — cap. 68. pr. pro parte in Gloss. p. 1759. — cap. 76. pr. in Gloss. s. v. Νεκεσάρια. p. 1766. — cap. 89. in Gloss. s. v. Πρόξιμος. p. 1791. — cap. 96. pr. in Gloss. s. v. Γνώσιν. p. 1719. — cap. 98. §. 1. in Gloss. p. 1725. — cap. 98. §. 2. pro parte in Gloss. s. v. μόρβονος. p. 1765. — cap. 107. in Gloss. s. v. μεσεγγυητής. p. 1763. et s. v. Σεκουέστωρ. p. 1800. — cap. 109. in Gloss. s. v. Κενσερί. p. 1751. — cap. 115. in Gloss. p. 1782. — cap. 126. pr. pro parte in Gloss. s. v. Ποινή. p. 1781. — cap. 133. in Gloss. s. v. διακατοχή. p. 1725. — cap. 139. in Gloss. s. v. Παλλάκή. p. 1775. — cap. 141. in Gloss. p. 1778. — cap. 149. in Gloss. s. v. Πρόξιμος. p. 1791. — cap. 158. pr. in Gloss. p. 1736. — cap. 171. in Gloss. s. v. Σοφίης. p. 1806. — cap. 172. pr. pro parte in Gloss. s. v. Πεκουρίαε κοινοποιούται p. 1777. — cap. 174. in Gloss. s. v. Καλίβη. p. 1750. — cap. 184. in Gloss. s. v. Έπαρχεῖται. p. 1734. — cap. 187. §. 1. 2. pro parte in Gloss. s. v. ἡ φαιμία. p. 1815. — cap. 189. in Gloss. s. v. Μεμηνηξέναι. p. 1763. — cap. 193. pro parte in Gloss. s. v. τῆ προσηγορία τοῦ πατρός. p. 1776. — cap. 203. in Gloss. s. v. φοῦδος. p. 1818. — cap. 212. pro parte paulo aliis verbis in Gloss. s. v. τῆ τοῦ υἱοῦ προσηγορία p. 1813. — cap. 216. in Gloss. s. v. Λεομά. p. 1723. — cap. 217. pro parte in Gloss. s. v. Μοιχός. p. 1764. — cap. 218. in Gloss. s. v. Κοῦλα. p. 1757. — cap. 226. pro parte in Gloss. p. 1816. — cap. 227. pr. in Gloss. p. 1815. — cap. 227. §. 1. in Gloss. p. 1715. — cap. 229. §. 3. in Gloss. p. 1769. — cap. 230. §. 1. in Gloss. s. v. Σέρβοι. p. 1801. — cap. 230. §. 2 et 4. in Gloss. s. v. Ἰγολας et v. Ἀβδένης (leg. Ἐδβένης.) p. 1736 et 1705. — cap. 233. pr. pro parte in Gloss. s. v. Προϊέκτομι. p. 1790. — cap. 235. pro parte in Gloss. Nom. s. v. Ποινή. p. 1781.

Ita cap. 2. §. 1. h. t. habet quoque Eustathius περὶ ὄρους. 2. et cap. 207. h. t. idem περὶ δύο ἡμερῶν. 2. et 4. et cap. 132. περὶ ῥοῦτης, ubi laudat Basil. lib. II. tit. 2. cap. 131.

Si igitur cap. 132. h. t. exceperis, quod nunc demonstrari potest, Fabrotum ex Eustathio desumsisse (sic notam p) ad p. 52. huj. fasc. emenda), tamen tres adhuc loci supersunt, quos unde Fabrotus hauserit, ostendere non potui. Hi sunt cap. 69. h. t. s. L. 72. D. 50. 16. — cap. 88. h. t. s. L. 91. D. eod. — cap. 99. h. t. s. L. 102. D. eod.

Haec autem nunc monuisse sufficiat. Nam de consilio, quod in editione adoranda secutus sim, de regulis, quas in universum in textu constituendo adoptaverim, de Codd. Mss. quorum ope Fabrotus Basilica ediderit, quibusque et mihi uti licuerit, plura in praefatione toti operi, aut certe singulis voluminibus praemittenda dicendi occasio dabitur: quamobrem hic tantummodo pauca his de rebus monui.

Si quid autem in hoc primo novae editionis fasciculo magis, quam in Fabrotiana editione tibi placuerit, benevole Lector, et textum locupletiolem, versionem textui magis consentaneam inveneris, acceptum id referas librario honestissimo, *Joanni Ambrosio Barthio*, qui insigni liberalitate sumtibus non pepercit ad Codices Mss. in bibliothecis exteris conferendos et describendos necessariis, referas acceptum fratris dilectissimi sagacitati et assiduitati; aliquid tamen etiam tribuas diligentiae et industriae meae. Scrips. in Universitate literarum Jenensi Kal. Septembr. anni MDCCCXXXII.

D. Carolus Guilielmus Ernestus Heimbach.

B A S I L I C O R U M

LIBRI LX.

T O M. I.

LECTORI BENEVOLO.

Quem nunc tibi offero editionis Basilicorum tomum primum, is libros duodecim priores Basilicorum continet. In quibus edendis praeter editionem Fabrotianam et Ruhnkenianam libri VIII. haec subsidia in promptu mihi fuerunt.

I. Codex Coislinianus num. CLI. notatus, nunc Parisiensis, iam a *Montefalconio* in *Bibliotheca Coisliniana* p. 216. descriptus, qui novem priores Basilicorum libros sine scholiis continet. Ex eo libros I. II. III. IV. V. VI. longe integriores ac locupletiores edidi, quam in editione Fabrotiana reperiuntur. In libris VII. VIII. IX. cum hac editione conspirat, nec plura continet, sed varias tantum lectiones suppeditat. Descripsit eum, et cum Fabrotiana editione contulit frater carissimus GUSTAVUS ERNESTUS HEIMBACH. In libro VI. edendo usus sum apographo Illustris HAENELII, Antecessoris Lipsiensis.

II. Codex Coislinianus CLII. a *Montefalconio* l. l. p. 217. descriptus, nunc Parisiensis, quo libri XI. XII. XIII. XIV. Basilicorum cum scholiis amplissimis adhuc ineditis continentur. Editi ex eo sunt libri XI. et XII., qui hoc volumine comprehenduntur, cum scholiis. Contulit eum et scholia descripsit frater carissimus.

III. Apographum Codicis in Bibliotheca Escoriali olim asservati, quo liber VII. et VIII. Basilicorum continebantur. Illud apographum olim ANTONIUS AUGUSTINUS possidebat; duobus voluminibus divisum, et ex exemplo ab eo rursus descripto, quod Lugduni Batavorum latebat, RUHNKENIUS librum VIII. Basilicorum cum scholiis amplissimis in lucem misit. Apographum libri VIII., quod olim ANTONII AUGUSTINI erat, in Hispania Illustris HAENELIUS sibi comparavit, et insigni liberalitate mecum communicavit. Ex eo ad librum VIII., quem ex editione RUHNKENII typis excudendum curavi, varias lectiones depromere mihi licuit, quas cum aliis ex Cod. Coisl. CLI. desumptis in notis indicavi.

IV. Anonymi *ἐκλογή* sive *νόμων παρεμβολή* adhuc inedita ad priores decem Basilicorum libros, quae Theodori Hermopolitae nomine circumfertur. Codicem ms. eius olim Meermanianum, Cel. BIENERUS, Antecessor Berolinensis, liberalissime mecum communicavit. Haud exigua eius fuit utilitas in textu castigando et constituendo, quum multi Basilicorum loci verbotenus in ea laudentur. Minorem fructum ex *ἐπιμνηστικῶν* selectis Basilicorum capitibus subiecta percepi, nisi ubi in ea textum Basilicorum laudatum inveni. Ut hanc *ἐπιμνηστικὴν* typis exscribendam curarem et locis Basilicorum congruis in hac editione subiicerem, non potui a me impetrare; ratus, consilio proposito me satisfacturum, si ad textum Basilicorum emendandum hoc opusculo uterer.

Praeter haec subsidia, quorum accuratiorem descriptionem excursibus peculiaribus in fine editionis adiiciendis reservavi, Synopsin Basilicorum a Leunclavio editam non negligendam putavi, ex qua varietatem lectionis in notis indicatam invenies. Haud exigua est eius utilitas in textu Basilicorum castigando, quae saepe meliores lectiones suppeditet, quam quae Codicibus Basilicorum manuscriptis exhibentur.

Editionis ipsius consilium hoc est. Textum Basilicorum ope Codicum Msstorum, quibus uti licuit, denuo recensitum, mendis, quibus in editione laborat, sive incuriae editoris, sive negligentiae typhotetarum ea tribuas, purgatum et correctum exhibere volui. In lectione Codicum servanda nimis anxius esse nolui: ubi mendum manifestum erat, corrigere illud vel ex ingenio non dubitavi, et si non in textum coniecturam recepi, in notis certe indicavi. In prioribus sex libris Basilicorum, quos integriores et pleniore, quam a Fabroto exhibentur, ex Codice Coisliniano CLI. edidi, fieri non potuit, ut editionis Fabrotianae tanta ratio haberetur, quanta in aliis libris integris a Fabroto editis eius necessario habenda est. Scio equidem, me vel ab humanissimo meae editionis censore, CL. WITTE, in ephemeridibus criticae litterariae Berolinensibus anni 1834. no. 91. p. 765. iniquitatis adversus Fabrotum accusari, quippe quem magis, quam par est, ibi neglexerim, ubi e Codice plura et integriora suppeditare mihi licuerit. Cui respondeo, me unum Codicem, qui textum pleniorem integrioremque exhibet, sequi, quam ex hoc et eo Codice, quo Fabrotus usus est, textum componere maluisse, idque ideo fecisse, quia sperabam, fore, ut, postquam sex priores Basilicorum libri integri ac sine lacunis in lucem missi essent, iisdem a Fabroto editis carere possemus.

In scholiis adornandis id egi, ut ea non post titulos, ad quos pertinent, una serie excudenda curarem, sed singulis locis, quos illustrant, subiicerem. In titulis tantummodo II. et III. libri II. et in libro VIII. ab hoc consilio discessi, et scholia a Fabroto exhibita post titulos excudenda curavi, idque ideo feci, ut quid Fabroti esset, quid meum vel aliorum, bene distingui posset. Sed ingenue fateor, me huius rei causa a CL. WITTE I. I. p. 765. et 767. iure esse reprehensum, meliusque facturum fuisse, si et haec scholia signis distincta locis textus congruis, ad quos pertinent, subiecissem. Quod idem monuit I. I. p. 764. numeros scholiorum ex editione Fabrotiana fuisse addendos, initio quidem omisi, sed inde a libro XI. feci ita, ut cuilibet scholio signum, quo a Fabroto notatur, et locum editionis Fabrotianae, quo positum est, adicerem. In eodem libro scholia nova e Cod. Coisliniano CLII. depromta, diversis manibus scripta ita distinxi, ut scholiis prima manu scriptis signum peculiare non praeponerem, scholiis secunda manu scriptis stellulam (*) praeponerem, scholia a Fabroto iam edita signo crucis (†) notarem. Eandem scholiorum distinctionem libro XII. XIII. et XIV. servavi. Argumentum autem scholiorum diligentius inquirere, et maxime locos Corporis Iuris et Basilicorum in scholiis laudatos evolvere et numeros corrigere, quod idem Vir clarissimus fieri vult I. I. p. 767., hoc certe ultra vires meas est. Tanto et tam taedioso labori, quo multorum annorum series consumenda foret, meum certe otium non sufficit, quum ante omnia muneri, quo in Supremo Provocationum Tribunali Ienensi multis negotiis occupatus fungor, satisfaciendum sit, et horae tantum subsecivae in hanc Basilicorum editionem, quae etiam si solum textum emendes, versionem corrigas, libros deperditos restituas, multorum annorum laborem desiderat, impendi possint. Accedit autem, quod numeri locorum in scholiis laudatorum ne possunt quidem ante bene corrigi, quam tota Basilicorum editio ad finem pervenerit. Ut enim taceam, ne in iis quidem libris, quos integros Fabrotus edidit, in singulis titulis numerum capitulorum semper recte se habere, sed interdum eundem numerum bis esse repetitum, certe numeri locorum ex libris Basilicorum deperditis et a Fabroto restitutis in scholiis laudatorum corrigi prius nequeunt, quam eos ipsos libros denuo restituerim. Ordo enim et numerus titulorum in libris a Fabroto maxime ex Synopsi restitutis verbi causa valde differt ab eo, quem exhibent index titulorum Codici Coisliniano CLI. praefixus et Paratitla Tipuciti. Praeterea haec res immensas habet difficultates, ubi in scholiis verba locorum Corporis Iuris et Basilicorum non laudantur, sed numerus tantum additur. Tunc facile fieri potest,

ut ad unum numerum corrigendum necesse sit, ut magna Corporis Iuris vel Basilicorum pars evolvatur, et ad extremum tamen locus, quem Scholiastes intellexit, reperiri nequeat.

Quod ad translationem latinam attinet, id mihi proposui, ut tam textum quam scholia *κατὰ πόδα* redderem: id quod non solum in his feci, quae primum hac editione in lucem misi, sed etiam in translatione Fabrotiana, quam eam ob causam denuo sub censuram vocavi, efficere studui. Nec iure mihi obiici arbitror a CL. WITTE l. l. no. 90. p. 755. not. *), quod textum iuris Iustiniani in versione nimis auxie secutus fuerim. Fateor quidem, in his locis Basilicorum, qui locos iuris Iustiniani *κατὰ πόδα* graece redditos continent, me textum latinum semper ante oculos habuisse, et nisi manifesta textus graeci appareret varietas, in versione adoptasse. Eos vero locos, qui aut latiore textus latini paraphrasin, aut epitomen continent, ita transtuli, ut saepe ne textum latinum quidem adhiberem, idque consulto feci, ne nimiam vim in meam versionem inspectio iuris Iustiniani haberet.

Edictum Leonis Imperatoris, quod Basilicis praepositum est, iam a Fabroto editum est. Frater carissimus illud invenit etiam in Codice Vaticano, num. DCCCLII. notato, seculi XIII., quo praeter alia Synopsis Basilicorum continetur. Praecedit inde a fol. 2. usque ad fol. 13. ^b index titulorum Synopseos. Fol. 15. ^b deprehenditur Edictum Leonis modo memoratum, quod excipiunt Apophthegmata septem Sapientium. Synopsis fol. 350. ^a finitur. Ad marginem Synopseos saepius scholia et loci iuris Iustiniani verbotenus laudati reperiuntur, scripti, ut frater opinatur, seculo XIV. Lectiones varias ad Prooemium Basilicorum ex hoc Codice in notis laudavi. Fabrotus hoc Prooemium Basilicorum edidit ex Codice Graeco Paris. MCCCLII., ex quo et octodecim priores Basilicorum libros idem Fabrotus hausit. Sed sunt lectiones eius Codicis, quae interdum a textu edito differant, ut frater amantissimus in schedis mecum communicatis notavit. Prooemium in hoc Codice initium est libri primi: nam antecedunt illud verba: ἀρχὴ δὲ τῆς θεῆς τοῦ πρώτου τεύχους τῶν βασιλικῶν νομίμων.

Maxima adhuc laboris pars superest in libris Basilicorum deperditis et a Fabroto ope Synopseos potissimum et Harmenopuli restitutis. Ac primum quidem cum Fabrotus nullibi fontem, ex quo singula Basilicorum fragmenta hauserit, addiderit, in eo elaborandum erit, ut fontes restitutionis ab eo tentatae diligenter examinentur et singulis locis addantur. Deinde inter omnes constat, Fabrotum plura iuris graeci monumenta, quibus uti debuisset ac potuisset, prorsus neglexisse. Refero huc scholia Basilicorum, Photii Nomocanonem, et Commentarium Theodori Balsamonis, Eustathii librum de diversis temporum praescriptionibus, Collectionem Constitutionum ecclesiasticarum aliosque iuris graeci fontes iam tempore Fabroti editos et tamen ab eo, quantum equidem in libro XIX. restituendo cognovi, non adhibitos. Praeterea, quod iam ex his fontibus multa Basilicorum fragmenta depromi possunt, mihi in promptu sunt Tipuciti Paratitla, largissimum, modo Synopsin exceperis, restitutionis subsidium, quibus describendis Romae frater amantissimus multum temporis impendit. Continent enim haec Paratitla multos Basilicorum locos, quorum modo textum genuinum, ut videtur, reddunt, modo argumentum indicant, sub iisdem titulis, qui Basilicorum fuerunt, repositos, ita, ut non solum in materia restitutionis congerenda, verum etiam in ordine eiusdem maxima huic fonti tribuenda sit auctoritas. Ad eundem ordinem accuratius definiendum etiam index titulorum totius Basilicorum operis, qui Codici Coisliniano CLI. praefixus est, et saepe a Fabrotiana editione differt, magnam vim habeat necesse est. Sed fieri non potest, quin me, licet fontes iuris graeci antea memoratos diligenter perlustraverim et fragmenta librorum deperditorum congesserim, multa tamen lateant, in bibliothecis potissimum recondita, quae ad rem propositam facere possint. Magnam igitur gratiam iis habeo, qui ad rem meam vel minimum quid sua industria ac liberalitate conferre velint.

Quod plures, verbi causa Cel. HUGO et WITTE in mea editione maxime desiderarunt, me nec totum nec paginam editionis Fabrotianae, nec numeros capitulorum in hac editione a mea diversos addidisse, quo futurum esset, ut usus operum Ictorum recentiorum, qui Basilicorum locos ex Fabrotiana editione laudaverunt, difficillimus redderetur, quum loci Basilicorum ab iis laudati in mea editione

reperiri nequirent, id lubenter iis concedo, haud parvum esse usus impedimentum. Ego vero re iam prius, quam ad editionem me accingerem, diligentius considerata propter externam operis formam, ne nimis notis et signis margo paginarum repletur, numeros editionis Fabrotianae omittere satius duxi. Quod tamen exinde usus meae editionis oritur impedimentum, id optime novo Manuali Basilicorum, finita ea, elaborando tolletur, quo diligenter utraque editio conferetur.

Basilicorum et scholiorum magnum esse in textu iuris Iustiniani emendando auctoritatem, quis est, quem fugiat? Mirum itaque videbitur multis, quod in hac editione lectiones Corporis Iuris ex Basilicis emendare ad eamque rem operibus Iureconsultorum recentiorum uti omiserim. Putabam autem, me textu Basilicorum castigando et latine transferendo officio editoris satisfacturum, quum ea colligere, quae ex Basilicis ad corrigendum iuris Iustiniani textum depromi possunt, magis ad munus editoris Corporis Iuris pertinere videatur. Valde laetatus sum, hac in re mihi assentiri CL. WITTE l. l. no. 91. p. 768.

Superest, ut gratissima mente agnoscam fratris amantissimi de hac editione merita. Hic enim per quatuor fere annos bibliothecas Galliae et Italiae perscrutatus, quae ibi ad rem meam facientia invenit, accuratissime descripsit, et sua industria et diligentia effecit, ut ad rem accedere potuerim. Maxime laetor, eum viris doctis iam ita se commendasse, ut inter horum studiorum cultores non sine laude nominetur. Maioribus eum laudibus ferrem, et maiorem in modum commendarem, nisi metuerem, ne quis hoc fraterno tantum amori tribueret. Quapropter a laudibus eius abstineo, et nihil aliud adiicio, quam hoc me maxime in votis habere, ut frater carissimus diligentiae et doctrinae, qua pollet, praemia splendidissima quam primum percipiat. Itidem gratias ago Viris Illustribus, FRIDERICO AUGUSTO BIENERO et GUSTAVO HAENELIO, quorum alter Codicem ms. Theodori Hermopolitae, alter apographum libri VI. Basilicorum e Codice Coisliniano CLI. ingenti liberalitate mecum communicavit. Gratias denique ago humanissimo huius editionis censori CL. WITTE, cui licet omnia ab eo monita non assentiar, tamen eo magis me obstrictum sentio, quo maior eius humanitas et benevolentia vel in vituperando apparet.

Dabam in Studio Jenensi Kal. Septembr. anni MDCCCXXXIV.

**INDEX LIBRORUM ET TITULORUM,
QUI HOC PRIMO TOMO CONTINENTUR ET EXPLICANTUR a).**

BIBΛION α'. b)

α'. Περὶ τῆς ἀνωτάτω Τριάδος καὶ πίστεως καθολικῆς, καὶ περὶ τοῦ μηδένα τολμᾶν, περὶ αὐτῆς δημοσίως ἀμφισβητεῖν.

BIBΛION β' c).

α'. Περὶ δικαιοσύνης καὶ νόμου, καὶ μακρῶς συνηθείας d).
β'. Περὶ δημάτων σημασίας e).
γ'. Περὶ διαφόρων κανόνων δικαίου ἀρχαίου f).
δ'. Περὶ φάκτου ἀγνοίας καὶ νόμου g).

LIBER I.

I. De summa Trinitate et fide Catholica, et ut nemo de ea publice contendere audeat.

LIBER II.

I. De iustitia et iure et longa consuetudine.
II. De verborum significatione.
III. De diversis regulis iuris antiqui.
IV. De facti et iuris ignorantia.

a) Eiusmodi titulorum indicem singulis editionis suae voluminibus Fabrotus quoque praecepit, ex inscriptionibus titulorum in variis, quibus usus est, Codicibus repertis, ut opinor, compositum. Nam ne unus quidem eorum Codicum, quos Fabrotus adhibuit, indicem titulorum totius Basilicorum operis continet. Quem ego titulorum indicem huic tomo praemisit, eum ex inscriptionibus, quae singulis titulis in Codicibus Coislinianis CLI. et CLII. praemittuntur, composui, modo librum X. Basilicorum exceperis, cuius tituli ex editione Fabrotiana hauriendi erant. Sed praeterea Codex Coislinianus CLI. duos titulorum indices continet, primum totius Basilicorum operis inde a fol. 1. — 18. b secundum in libros novem priores Basilicorum inde a fol. 19 a — 22 b. Hi indices saepe inter se conveniunt, saepe etiam differunt: et mirum est, ne in libris quidem novem prioribus eos cum inscriptionibus, quae titulis singulis in Codice ipso praefiguntur, omnino convenire. Praeterea saepius in utroque indice tituli iuris Iustiniani, ex quibus Basilicorum tituli compositi sunt, laudantur. Quapropter haud abs re esse videbatur, notare, quomodo uterque index tam inter se, quam ab edito differat, et locos iuris Iustiniani in eo laudatos subiicere. b) In libro primo maxime differunt titulorum indices. In Codice Coisliniano, uti in editione Fabrotiana, liber primus uno tantummodo titulo absolvitur. Etiam index Coisl. II. unum tantum titulum huius libri continet, adiectis titulis Corporis Iuris, ex quibus compositus est. Sed secundum indicem Coisl. I. liber primus ex his decem titulis constat: Tit. α'. Περὶ τῆς ἀνωτάτω Τριάδος καὶ πίστεως καθολικῆς, καὶ περὶ τοῦ μηδένα τολμᾶν δημοσίως περὶ αὐτῆς ἀμφισβητεῖν. βιβλ. α'. τοῦ κωδ. tit. γ'. κεφ. η'. (index Coisl. II. tit. ε'. κεφ. ν'.) περὶ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν, καὶ ὁμοιωτοροφείων, καὶ βρεφοτροφείων, καὶ πτωχείων, καὶ ξενοδοχείων, καὶ ἀσκητηρίων, καὶ μοναστηρίων, καὶ περὶ προνομίων αὐτῶν καὶ ἰδιοκτητῶν πεκουλλῶν, καὶ ἀγοραζομένων αἰχμαλώτων. καὶ περὶ γάμων κληρικῶν κεκωλυμένων ἢ ἐπιτετραμμένων. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι δύο μόναι διατάξεις τούτου τοῦ γ'. τίτλου ἐνταῦθα παρεξβλήθησαν, διατ. κθ'. περὶ τοῦ μὴ ἐν πόλει μοναχὸν διατρέψαι, εἰ μὴ μόνον τὸν ἀποκρισιώριον, καὶ διατ. κς'. περὶ τοῦ μὴ σταυρὸν ἢ λείψανα ἁγίων εἰς δόμους (index Coisl. II. οἴκους) δημοσίως ἢ τόπους πρὸς τέρας τοῦ δήμου ἀφορισμένους εἰσφέρειν. — Βιβλ. α'. τοῦ κωδ. tit. η'. περὶ τοῦ μηδὲν ἐξεῖναι τὸ σημεῖον τοῦ σωτήρος Χριστοῦ ἢ τοῦ σταυροῦ ἐν ἐδάφει, ἢ ἐν μαρμάρῳ ἢ γλίφει, ἢ ἐγγράφει — βιβλ. α'. τοῦ κωδ. tit. δ'. κεφ. ζ'. (index Coisl. II. rectius: tit. ια'. κεφ. ια.) περὶ παγανῶν θυσιῶν καὶ ναῶν. — βιβλ. α'. τοῦ κωδ. tit. δ'. κεφ. ζ'. περὶ ἐπισκοπικῆς ἀρχιερατικῆς καὶ διαφόρων ἀνηκόντων πρὸς δικαιοδοσίαν καὶ φροντίδα καὶ αἰδῶ ἱερατικῆν. Χρῆ εἰδέναι, ὅτι μόνη ι'. διατ. ἐνταῦθα ἐστὶ περὶ μαθηματικῶν. — [Tit. β'.] Περὶ αἰρετικῶν καὶ μανικαίων καὶ σαμαρειτῶν. βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. ε'. κεφ. κα'. — [Tit. γ'.] Περὶ τοῦ μὴ τὸ ἄγιον βάπτισμα ἀναβαπτίζειν. βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. ε'. κεφ. λα'. (index II. κεφ. λβ'.) — [Tit. δ'.] Περὶ Ἰουδαίων καὶ συναγωγῶν. βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. θ'. διατ. δ'. ζ'. η'. — [Tit. ε'.] Περὶ τῶν ἐν ἐκκλησίᾳ προσφρονούντων καὶ περὶ ἀναβωόντων. βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. ιβ'. διατ. α'. μόνη. κεφ. μδ'. — [Tit. ε'.] Περὶ τῶν ἐν Ἀφρικῇ ἐκκλησιῶν. κεφ. με'. νεαρά λζ'. — [Tit. ζ'.] Περὶ ἐκκλησιαστικῶν κανόνων διαίρεσις β'. γ'. δ'. ε'. νεαρά ρλα'. — [Tit. η'.] Περὶ ἐπισκόπων καὶ ἀναθεματισθέντων. διαίρεσις κέ. κα'. κη'. (index II. α'. κα'. κβ'. rectius) κγ'. κδ'. κεφ. μθ'. νεαρά μβ'. Περὶ αἰρετικῶν καὶ γυναικῶν αὐτῶν διαίρεσις β'. νεαρά ρθ'. κεφ. ν'. — [Tit. θ'.] Περὶ σαμαρειτῶν ἢ ὅλη νεαρά ρσδ', κεφ. νδ'. — [Tit. ι'.] Περὶ Ἰβραίων, πᾶς δὲ τὰς γραφὰς ἀναγιγνώσκων ὅλη νεαρά ρμζ'. (leg. ρμζ'.) Ὅλη νεαρά ρλβ'. κεφ. νδ'. Ἰδικτὸν Κωνσταντινουπόλεως ἢ περὶ αἰρετικῶν. Signa titulorum in indice Coisl. I. ad marginem posita sunt. Signum κεφ. addito numero i. e. κεφάλαιον, capitulum, denotat capitulum Basilicorum. Licet in hoc indice liber primus in decem titulos divisus sit, tamen non potui, quin ab eo discederem, et auctoritate Codicis, quo Fabrotus usus est, Codicis Coisliniani ipsius et eiusdem indicis II. et omnium iuris Graeco-Romani fontium librum primum uno tantum titulo expleri crederem. Nam et eum titulorum numerum, qui indice Coisl. I. continetur, falsum esse, abunde ex eo patet, quod numeri capitulorum libri primi ex Basilicis in hoc indice conspicui fere cum nostris consentiant, quod fieri non posset, si omnia huius libri capita decem titulis dispersa essent. Quapropter numeros titulorum in indice Coisl. I. additos, excepto tit. I., uncis inclusi. c) Index Coisl. I. Βιβλίον δευτέρον τῶν Βασιλικῶν ἔχει τίτλους ε'. Conspirat ceterum in hoc libro uterque index, nisi quod numeri titulorum in indice tantum I., non in indice II. ad marginem notati sunt, quod in hoc omissum est usque ad librum VI. medium. Mentionem tantum facio indicis Coisl. I., nisi index II. ab eo differat. d) Index Coisl. I. Tit. α'. Βιβλίον πρῶτον τῶν διγέσεων tit. α'. κεφ. α'. Περὶ δικαιοσύνης νόμου. — βιβ. α'. τῶν διγ. tit. ε'. (leg. γ') κεφ. ιγ'. Περὶ νόμων καὶ δογμάτων συγκλήτου καὶ μακρῶς συνηθείας. τὸ δὲ λα'. διγ. τούτου τοῦ τίτλου κῆται ἐν τοῖς βασιλικοῖς εἰς βιβ. β'. tit. ε'. κεφ. α'. — Βιβλ. η'. τοῦ κωδ. tit. νβ'. κεφ. μ'. ποῖα εἰσὶ μακρὰ ἔσθ. e) Index Coisl. I. et II. Tit. β'. Βιβ. ν'. τῶν διγ. tit. ις'. κεφ. α'. περὶ διαφόρων κανόνων δικαίου ἀρχαίου. f) Index Coisl. I. Tit. γ'. Βιβ. ν'. τῶν διγ. tit. ις'. κεφ. α'. περὶ διαφόρων κανόνων δικαίου ἀρχαίου. g) Index Coisl. I. Tit. δ'. Βιβ. κβ'. τῶν διγ. tit. ε'. κεφ. α'. περὶ νόμου καὶ φάκτου ἀγνοίας. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. ιη'. κεφ. ια'. περὶ δικαίου καὶ πράξεως ἀγνοίας.

ε'. Περὶ δέσεων βασιλεῖ προσφερομένων, καὶ περὶ τῶν πραγμάτων ἰκεσίας ἔξεσι προσφέρειν ^{h)}).
ς'. Περὶ βασιλέων καὶ δεσέων βασιλεῖ προσφερομένων, καὶ διατάξεων, καὶ ἀντιγραφῶν αὐτῶν ⁱ⁾).

BIBΛΙΟΝ γ' k).

α'. Περὶ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν καὶ χειροτονίας καὶ προνομίων αὐτῶν ^{l)}).
β'. Περὶ τοῦ ὁρισμένου εἶναι τὸν ἀριθμὸν τῶν κληρικῶν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ^{m)}).
γ'. Περὶ τοῦ τοὺς κληρικούς ἐξ ἑτέρας ἐκκλησίας μετατίθεσθαι εἰς τὸν τῶν ἑλλειπόντων στατούτων ἀριθμὸν ⁿ⁾).
δ'. Περὶ κληρικῶν ἀποστάντων τῆς καὶ αὐτοὺς ἐκκλησίας, καὶ περὶ τῶν οἰκοδομῶντων εὐκτηρίους οἴκους ^{o)}).

BIBΛΙΟΝ δ' p).

α'. Περὶ μοναστηρίων καὶ μοναχῶν, καὶ ἀσκητῶν, καὶ διαγωγῆς αὐτῶν ^{q)}).

BIBΛΙΟΝ ε' r).

α'. Περὶ ἐκκλησιῶν καὶ μοναστηρίων, καὶ εὐαγῶν οἴκων, καὶ τῶν πραγμάτων καὶ δικαίων αὐτῶν ^{s)}).
β'. Περὶ ἐκποίησης καὶ ἐμφυτεύσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ^{t)}).
γ'. Περὶ ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ προνομίων αὐτῶν ^{u)}).

BIBΛΙΟΝ ς' v).

α'. Περὶ ἀρχόντων καὶ τάξεως ἀξιωματῶν, καὶ προνομίων αὐτῶν ^{w)}).
β'. Περὶ ὑπάτων καὶ ἀνθυπάτων, καὶ λεγῶν, καὶ τάξεως αὐτῶν ^{x)}).

V. De precibus Imperatori offerendis, et de quibus rebus preces offerre liceat.

VI. De Principibus et precibus Principi oblatis, et constitutionibus, et rescriptis eorum.

LIBER III.

I. De episcopis et clericis, et ordinatione et privilegiis eorum.

II. De numero clericorum magnae Ecclesiae Constantinopolis definiendo.

III. De Clericis ex una Ecclesia in alteram transferendis in numerum statutorum, qui deficiunt.

IV. De Clericis, qui a sua Ecclesia discedunt, et de his, qui oratoria aedificant.

LIBER IV.

I. De monasteriis et Monachis et Ascetis et conversatione eorum.

LIBER V.

I. De Ecclesiis et monasteriis et venerabilibus domibus, et rebus et iuribus eorum.

II. De alienatione et emphyteusi rerum ecclesiasticarum.

III. De ecclesiasticis canonibus et privilegiis eorum.

LIBER VI.

I. De magistratibus et officiis dignitatum et privilegiis eorum.

II. De Consulibus et Proconsulibus, et Legatis, et officio eorum.

h) Index Coisl. I. Tit. ε'. Βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. ιδ'. κεφ. α'. περὶ δέσεων βασιλεῖ προσφερομένων, καὶ περὶ τῶν πραγμάτων ἰκεσία ἔξεσιν ἢ οὐ. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. κ'. κεφ. θ'. πότερον ὁ λιβέλλος βασιλεῖ διδομένος τῆς δικῆς διατέτακται. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. κα'. κεφ. ια'. ὥστε τῆς δικῆς ἠρημένῃς μηδενὶ ἔξεσιν βασιλεῖ ἰκετεύσαι. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. κβ'. κεφ. ιδ'. εἰς καὶ νόμον, ἢ ὠφελείας δημοσίας, ἢ διὰ ψεῦδος εἴη τι ἠτημένον ἢ διατεταγμένον. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. κγ'. κεφ. κ'. περὶ διαφορῶν ἀντιγραφῶν, περὶ πραγματικῶν θεοπισμάτων. i) Index Coisl. I. Tit. ς'. Βιβ. α'. τῶν διγ. tit. γ'. διγ. λα'. βιβ. α'. τῶν διγ. tit. δ'. κεφ. α'. β'. γ'. tit. ς'. (leg. κεφ. α'. β'. γ'. δ'. ε'.) περὶ διατάξεων βασιλέως. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. ιδ'. κεφ. ς'. περὶ νόμων καὶ θεοπισμάτων βασιλικῶν καὶ διατάξεων. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. ιε'. κεφ. ιδ'. περὶ βασιλικῶν ἐπιταγμάτων. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. ις'. περὶ δογματῶν συγλητῶν. (Ex hoc titulo autem nihil in Basilicis nostris reperitur.) — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. ιζ'. περὶ παλαιῶν δικαιωμάτων καὶ διατάξεων, καὶ περὶ ἀσθεντίας τῶν νομοθετῶν ἐν τοῖς διγέστοις ἀναφερομένων. — νεαρά ςζ'. περὶ τοῦ τὰς γινομένης νέας διατάξεις μετὰ τῆν ἐμφάνειν αὐτῶν ἢ μετὰ δύο μῆνας ἄλλους κρατεῖν, διαλέξεις α'. — νεαρά ςγ'. ἢ διατάξεις, ὥστε ἐν μέσῳ δικῆς μὴ γίνεσθαι θέλους τύπους ἢ θέλας κελύσεις, ἀλλὰ κατὰ τοὺς γενικοὺς νόμους τίμνεσθαι τὰς ἐποθέσεις, καὶ ὥστε τὴν παροῦσαν διάταξιν πρὸ τῆς τῶν προσώπων βεβαιώσεως ἐνάντιεσθαι τοῖς πρακτομένοις. — ἢ ὅλη νεαρά ςιδ'. κεφ. κβ'. περὶ θέλων κελύσεων ὅλη νεαρά. k) Index Coisl. I. Βιβλίον τρίτον τῶν βασιλικῶν ἔχει tit. δ'. l) Index Coisl. I. Tit. α'. Βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. γ'. Περὶ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν χειροτονίας καὶ προνομίων αὐτῶν διατάξεις διάφοροι. — νεαρά ςγ'. καὶ νεαρά ςδ'. περὶ ἐκκλησιαστικῶν διαφορῶν κεφαλαίων διαίσεις θ'. καὶ ἐφεξῆς μέχρι τῆς ςε'. m) Index Coisl. I. Tit. β'. Νεαρά γ'. περὶ τοῦ ὁρισμένου εἶναι τὸν ἀριθμὸν τῶν κληρικῶν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, διαλέξεις α'. β'. γ'. n) Index Coisl. I. Tit. γ'. Νεαρά ις'. περὶ τοῦ τοὺς κληρικούς ἐξ ἑτέρας ἐκκλησίας μετατίθεσθαι εἰς ἑτέραν εἰς τὸν τῶν ἑλλειπόντων στατούτων ἀριθμὸν ἢ ὅλη νεαρά. — Βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. γ'. διατάξεις διάφοροι. o) Index Coisl. I. Tit. δ'. Νεαρά ςε'. περὶ κληρικῶν ἀποστάντων. κ. τ. λ. ut in textu. Additur διαλέξεις α'. καὶ β'. p) Index Coisl. I. Βιβλίον τέταρτον τῶν βασιλικῶν ἔχει tit. α'. q) Index Coisl. I. Tit. α'. Περὶ μοναστηρίων καὶ μοναχῶν, καὶ ἀσκητῶν, καὶ διαγωγῆς αὐτῶν, διαλέξεις πρώτῃ (Supple: νεαρά ε'.) — νεαρά ςγ'. περὶ ἐκκλησιαστικῶν διαφορῶν κεφαλαίων διαλέξεις ςζ'. καὶ μέχρι κεφ. β'. θέλους ἢ νεαρά. — νεαρά ςγ'. περὶ τοῦ, πῶς δεῖ βιοῦν τοὺς μοναχοὺς ἢ ὅλη νεαρά. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. γ'. διατ. κθ'. μόνῃ. r) Index Coisl. I. addit: Βιβλίον ε'. τῶν βασιλικῶν ἔχει tit. γ'. s) Index Coisl. I. Tit. α'. Βιβλίον α'. τοῦ κωδ. tit. β'. περὶ τῶν ἐσβασιμῶν καὶ ἀγίων ἐκκλησιῶν καὶ τῶν πραγμάτων καὶ προνομίων αὐτῶν διατ. διάφοροι. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. β'. περὶ τῶν ἐν ἐκκλησίᾳ προσφευγόντων καὶ ἀναβούντων, διατ. γ'. καὶ ἐφεξῆς ὁ ὅλος τίτλος. z) Index Coisl. I. Tit. β'. Νεαρά ςκ'. περὶ ἐκποίησης καὶ ἐμφυτεύσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων — ἢ ὅλη νεαρά ςιδ'. διαλέξεις θ'. καὶ μόνῃ — νεαρά ςκ'. ἢ ἐν ἀρχῇ τοῦ tit. δλη. — νεαρά ςκ'. περὶ τοῦ χρόνου τῶν ἀρμοσῶν ἀγωγῶν τοῖς ἐλαχίστοις τόποις. u) Index Coisl. I. Βιβλίον ς'. τῶν βασιλικῶν ἔχει tit. λε'. w) Index Coisl. I. Tit. α'. Βιβλίον πρῶτον τῶν διγ. tit. θ'. περὶ συγλητικῶν ἀρχόντων. — βιβ. ιβ'. τοῦ κωδ. tit. α'. κεφ. ια'. περὶ ἀξιωματικῶν καὶ συγλητικῶν. — βιβ. α'. τῶν διγ. tit. ιη'. περὶ τάξεως ἀρχόντων. — βιβ. ιβ'. τοῦ κωδ. tit. β'. περὶ τῆς τῶν συγλητικῶν τάξεως. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. λα'. περὶ ἀξιωματῶν τοῦ μαγίστρου τῶν ὀφφικίων. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. να'. περὶ συνέδρων καὶ δομοστικῶν, καὶ καγγελαρίων τῶν κρητίων. (leg. κρητίων.) — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. λς'. περὶ ἀξιωματῶν τοῦ κόμητος τῆς ἐώς. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. μ'. περὶ ἀξιωματῶν ἀρχόντων τῆς ἐπαρχίας. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. μβ'. ἕνα μηδεὶς τῆς ἰδίας πατρίδος ἀρχῆ. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. λς'. περὶ τάξεως ἀρχόντων Ἀγροσταλλίων. — βιβ. πρῶτον τοῦ κώδικος tit. μβ'. (leg. μς'.) περὶ ἀξιωματῶν ἀρχόντων τοῦ στρατοῦ. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. μς'. τίνα οὐκ ἀναγκάζονται λειτουργεῖν αἱ πόλεις τοῖς κόμησι καὶ τριβούνοις. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. λδ'. περὶ ἀξιωματῶν τῶν κομητῶν τῆς οἰκίας περιουσίας. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. λγ'. περὶ ἀξιωματῶν τοῦ στρατοῦ (leg. στρατηγῶν) τῶν ἑγγόνων. — ὁμοίως tit. ιβ'. — βιβ. α'. τοῦ κώδικος tit. λδ'. περὶ ἀξιωματῶν τῶν κομητῶν τῆς οἰκίας περιουσίας. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. μβ'. περὶ τετραμήνου ἤτοι πολιτικῶν ἢ στρατιωτικῶν βρεβίων. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. λη'. περὶ ἀξιωματῶν βικαρίων. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. μέ'. περὶ ἀξιωματῶν τῶν πολιτικῶν δικαζομένων. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. μη'. περὶ ἀξιωματῶν διαφορῶν κρήσεων. r) Index Coisl. I. Tit. β'. Βιβ. α'. τῶν διγ. tit. ε'. περὶ τάξεως ὑπάτων. — βιβ. α'. τῶν διγ. tit. ις'. περὶ ἀνθυπάτων καὶ τοῦ τοποτηρητοῦ αὐτοῦ. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. λς'. περὶ ἀξιωματῶν ἀνθυπάτων καὶ λεγῶν αὐτῶν.

- γ'. Ἡ διατάξις περὶ τοῦ τοῦ ἀρχοντος χωρὶς τῆς οἰασοῦν δόσεως γίνεσθαι γ).
- δ'. Περὶ τάξεως ἐπάρχων πόλεως, καὶ τάξεως ἐπάρχου πραιτωρίων α).
- ε'. Περὶ νυκτεπάρχου ἤτοι πραιτώρος δήμου α).
- ς'. Περὶ τάξεως κοιμιστῶρος καὶ τῶν βοηθῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ἀντιγραφῶν β).
- ζ'. Περὶ τάξεως τῶν πραιτώρων γ).
- η'. Περὶ τοῦ πραιτώρος Πισιδίας δ).
- θ'. Περὶ τοῦ πραιτώρος Λυκαονίας.
- ι'. Περὶ τοῦ πραιτώρος Θρακίας.
- ια'. Περὶ τοῦ κόμητος Ἰσaurίας.
- ιβ'. Περὶ τοῦ μοδεράτωρος Ἐλενοπότου.
- ιγ'. Περὶ τοῦ πραιτώρος Παφλαγονίας.
- ιδ'. Περὶ διατυπώσεως τῶν τεσσάρων ἀρχόντων Ἀρμενίας.
- ιε'. Περὶ τοῦ μοδεράτωρος Ἀραβίας.
- ις'. Περὶ τοῦ ἀνθυπάρχου Καππαδοκίας.
- ιζ'. Περὶ τοῦ ἀνθυπάρχου Παλαιστίνης.
- ιη'. Περὶ τῶν ἐκδικῶν.
- ιθ'. Περὶ τοποτηρητῶν καὶ μοιχευομένων γυναικῶν καὶ ἐτέρων κεφαλῶν.
- κ'. Ὡστε τοῦ λοιποῦ μηδεμίαν ἄδειαν ἔχειν δοῦκα ἢ τὸν βιοκολύτην, καὶ κατὰ Φρυγίαν ἑκατέρωθεν, καὶ Πισιδίαν παραγίνεσθαι, ἢ τινος τῶν αὐτοῖς προσρηγόντων στέλλειν καὶ συνέχειν τινὰς ἄλλα μηδὲ τοὺς τῶν αὐτῶν ἐπαρχῶν ἐπιτείνειν πρὸς τοὺς τὰς τοιαύτας ἀρχὰς ἔχοντας ἐπὶ τῇ Λυκαονίᾳ καὶ Λυδίᾳ, καὶ τινος παρ' αὐτοῖς ὑπὸ μέμψιν ποιῆσθαι τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων τῶν ἰκανῶν καθ' ἑαυτῶν, ταῖς ἀναφρομέναις ὑποθέσειν ἐπεξεῖναι.
- κα'. Περὶ τοῦ πάντας ὑπακούειν τοῖς ἀρχουσι τῶν ἐπαρχῶν καὶ ἐπὶ ἐγκλήμασι, καὶ ἐπὶ χρήμασι, καὶ ἐπὶ τὰς ὑποθέσεις ἐξετάζεσθαι, μηδὲν ἐξηρημένον ἀπὸ προνομίου τινὸς χωρὶς θεοῦ πραγματικῶν τύπων γ).
- κβ'. Ὡστε ὑπεριθεμένους τοὺς ἀρχοντας ἀκούειν τῶν τοῦ προσόντος δικαίων συνελθόντων παρὰ τῶν ἐπισκόπων ταῦτα πράττειν. καὶ ὥστε, ἢν καὶ τις ἐν ὑπονοίᾳ ἔχει τὸν ἀρχοντα, συναξορατῆν τῆς δίκης λαβεῖν τὸν τῆς πόλεως ἐπίσκοπον. καὶ περὶ τοῦ τοὺς ἐπηρεαζομένους ὑπὸ ἀρχοντος τῇ ἐπισκόπῃ προσέρχαι. καὶ περὶ ἐτέρας παραφυλακῆς ὑπὸ ἐπισκόπων ὀφειλουσῆς πάντως κρατίνεσθαι, παρὰ ἀρχόντων γένεσθαι.
- κγ'. Περὶ προκουράτωρος ἤτοι καθολικοῦ, νῦν δὲ λογοθέτου δ).
- κδ'. Περὶ τάξεως δικαιοδότην, καὶ οἷς ἐπιτέτραπται ἡ δικαιοδοσία καὶ περὶ τάξεως συνέδρων ε).
- κε'. Περὶ προπαισιῶν τοῦ ἱεροῦ κουβουκλείου, καὶ περὶ πάντων κουβουκλαρίων, καὶ περὶ προτιμήσεως αὐτῶν, καὶ περὶ πρωτευνόντων καὶ δευτερευόντων καὶ νοταρίων η).

- III. Constitutio, ut Praesides sine quoquo suffragio fiant.
- IV. De officio Praefectorum Urbis et officio Praefecti Praetorio.
- V. De Praefecto Vigilum seu Praetore plebis.
- VI. De officio Quaestoris et adiutoribus eius et scribis.
- VII. De officio Praetorum.
- VIII. De Praetore Pisidiae.
- IX. De Praetore Lycaoniae.
- X. De Praetore Thraciae.
- XI. De Comite Isauriae.
- XII. De Moderatore Helenoponti.
- XIII. De Praetore Paphlagoniae.
- XIV. De descriptione quatuor Praesidum Armeniae.
- XV. De Moderatore Arabiae.
- XVI. De Proconsule Cappadociae.
- XVII. De Proconsule Palaestinae.
- XVIII. De Defensoribus.
- XIX. De vicariis et mulieribus adulterantibus et aliis capitulis.
- XX. Ut in posterum Dux vel biocolyta nullam licentiam habeat, in utramque Phrygiam et Pisidiam veniendi, vel quosdam ex iis, qui ad ipsos pertinent, mittendi et quosdam comprehendendi. Sed nec illi, qui in provinciis illis sunt, adeant eos, qui tales magistratus in Lycaonia et Lydia gerunt, et quosdam apud eos accuset: cum civiles magistratus idonei sint, qui negotia emergentia exequantur.
- XXI. Ut omnes obediunt Praesidibus Provinciarum tam in criminalibus, quam in pecuniariis causis: et ut ibi causae examinentur, nemine per privilegium quodam, nisi sacra pragmatica sanctione, excepto.
- XXII. Ut Praesides interpellantis iura audire cunctantes ab Episcopis id facere cogantur. Et si quis Praesidem suspectum habet, ut Episcopus urbis simul de causa cognoscat. Item ut a Praeside laesi Episcopus adeant. Et de alia cautione ab Episcopo omnino observanda, ita ut a Praesidibus fiat.
- XXIII. De Procuratore sive Rationali, nunc Logotheta.
- XXIV. De officio Iuridici, et iis, quibus mandata est iurisdictioni, et de officio Assessorum.
- XXV. De Praepositis sacri cubiculi et de omnibus cubiculariis, et de privilegio eorum, et de Primiceriis et Secundiceriis et Notariis.

γ) Index Coisl. I. Tit. γ'. Νεαρά η'. περὶ τοῦ τοῦ ἀρχοντος χωρὶς τῆς οἰασοῦν δόσεως γίνεσθαι. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. μδ'. ὥστε πάντας τοὺς ἀρχοντας μετὰ τὸ ὀφθαλμῶν ἀποθίσθαι πενήντην ἡμέρας κατὰ χώραν μένειν. — νεαρά οκη'. διαίρεσις κς'. περὶ τῶν αὐτῶν ν'. ἡμερῶν. — νεαρά ρς'. (leg. ρς.α') διαίρεσις β'. περὶ ἀρχόντων πρὸ τοῦ πληρῶσαι τὰς ν'. ἡμέρας ἀναχωροῦντων. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. να'. ὥστε καὶ τοὺς καρχηλαρίους καὶ δομωτικούς μένειν τὰς αὐτὰς ν'. ἡμέρας. — νεαρά ης'. διαίρεσις β'. περὶ τοῦ μὴ λιπεῖν ἀρχοντα τὴν ἀρχὴν χωρὶς θείας κελεύσεως. — νεαρά ις'. περὶ παραγγελμάτων ἀρχόντων ἢ ὅλη νεαρά. — νεαρά ρμδ'. περὶ τοῦ πρὸκα γίνεσθαι τοὺς ἀρχοντας ἢ ὅλη νεαρά. — νεαρά ἰδιον νεαρά η'. δ'. ὄρκος διδομένος παρὰ τῶν τὰς ἀρχὰς λαμβανόντων. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. νγ'. περὶ τοῦ μῆτε ἀγοράζειν, μῆτε πλῆζειν, μῆτε δωρεὰς λαμβάνειν τοὺς ἀρχοντας, ἐν αἷς ἀρχουσιν ἐπαρχίας, μῆτε δὲ τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ποιεῖν τι τούτων ἄνευ θείας κελεύσεως. α) Index Coisl. I. Tit. δ'. Βιβ. α'. τῶν διγ. tit. ια'. περὶ τάξεως ἐπάρχων πραιτωρίων. — βιβ. α'. τῶν διγ. tit. ιβ'. περὶ τάξεως ἐπάρχων πόλεως. — βιβ. α'. τῶν διγ. tit. ις'. περὶ τάξεως ἐπάρχου τοῦ λεγομένου Λύγουσταλλον. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. κς'. περὶ ἀξιώματος ἐπάρχου τῶν πραιτωρίων τῆς ἀνατολῆς καὶ τοῦ Ἰλλυρικοῦ. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. κη'. περὶ ἀξιώματος ἐπάρχου τῆς πόλεως. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. κθ'. περὶ ἀξιώματος τοῦ μεγίστου τῶν στρατιωτῶν. — βιβ. ιβ'. τοῦ κωδ. tit. δ'. περὶ ἐπάρχου πόλεως καὶ πραιτωρίων καὶ στρατηλάτου ἱππέων καὶ πῆζων. α) Index Coisl. I. Tit. ε'. Βιβ. α'. τῶν διγ. tit. ιε'. περὶ τάξεως τῶν νυκτεπάρχων. — νεαρά ιγ'. περὶ τῶν πραιτώρων τοῦ δήμου. β) Index Coisl. I. Tit. ς'. Βιβ. α'. τῶν διγ. tit. ιγ'. περὶ τάξεως κοιμιστῶρος. — βιβ. ιβ'. τοῦ κωδ. tit. ζ'. περὶ τῶν ἀποκομιστῶρων καὶ ἀπομαγίστρων. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. α'. περὶ ὀφθαλμοῦ τοῦ κοιμιστῶρος. — νεαρά π'. περὶ κοιμιστῶρος. — βιβ. ιβ'. τοῦ κωδ. tit. ς'. περὶ τῶν ἀντιγραφῶν καὶ τῶν τεσσάρων σκηρῶν τῶν ὑπ' αὐτοῦ. — νεαρά λς'. περὶ τῶν βοηθῶν τοῦ κοιμιστῶρος. γ) Index Coisl. I. Tit. ζ'. Βιβ. α'. τῶν διγ. tit. ιδ'. περὶ τάξεως τῶν πραιτώρων. — βιβ. ιβ'. τοῦ κωδ. tit. β'. περὶ πραιτώρων καὶ τιμῆς πραιτώρων. — νεαρά ε'. — βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. λθ'. περὶ ἀξιώματος τῶν πραιτώρων. δ) In reliquis titulis ad vicissimum usque in indice Coisl. I. numeri Novellarum, ex quibus singuli tituli hausti sunt, cum iisdem inscriptionibus exhibentur. ε) Post verba inscriptionis tit. XXI. χωρὶς θεοῦ τύπου index Coisl. I. haec addit: καὶ περὶ ἐναγόντων καὶ ἐναγομένων κατὰ προπέτιαν τοῦ δικαιοδηγοῦ ἀπολειφθέντων. f) Index Coisl. I. Tit. κγ'. Βιβ. α'. τῶν διγ. tit. ιθ'. περὶ τάξεως προκουράτωρος τοῦ βασιλέως. g) Index laudatus: Tit. κδ'. Βιβ. α'. τῶν διγ. tit. κ'. περὶ τάξεως δικαιοδότην. — βιβ. α'. τῶν διγ. tit. κς'. περὶ τάξεως τούτων, οἷς ἐπιτέτραπται ἡ δικαιοδοσία, ἤτοι περὶ ἀρχόντων ἐντελλομένων ἐίρεως δικάζειν. — βιβ. α'. τῶν διγ. tit. κθ'. περὶ τάξεως συνέδρων. η) Index laudatus: Tit. κς'. Βιβ. ιβ'. τοῦ κωδ. tit. ε'. περὶ προπαισιῶν τοῦ ἱεροῦ κουβουκλείου, καὶ πάντων κουβουκλαρίων καὶ προτιμήσεως αὐτῶν. — βιβ. ιβ'. τοῦ κωδ. tit. ζ'.

- κζ'. Περὶ ἀρχιτρῶν καὶ παιδευτῶν, καὶ σιλεντιαρίων.
- κξ'. Περὶ δομestikῶν καὶ προτεκτόρων.
- κη'. Περὶ οικείων τῶν ἱερῶν βιβλιοθηκῶν, καὶ τῶν λοιπῶν ἐνταῦθα στρατευομένων¹⁾.
- κθ'. Περὶ τῶν πρακτόρων ἐν πράγμασιν²⁾.
- λ'. Περὶ φροντιστῶν τοῦ δρόμου.
- λα'. Περὶ παλατινῶν καὶ τῶν ἱερωτάτων θησαυρῶν καὶ πραγμάτων ἰδίων³⁾.
- λβ'. Περὶ στρατῶρων καὶ καστρενσιῶν, καὶ ἀξιωματῶν, καὶ ὑπηρεσιῶν⁴⁾.
- λγ'. Περὶ δεκανῶν⁵⁾ καὶ περὶ μετρητῶν⁶⁾, καὶ περὶ προτιμῆσεων ἐκείνων, οἵτινες ἐν τῷ ἱερῷ παλατίῳ στρατεύονται.
- λδ'. Περὶ ἰππέως ἀξιωματος⁷⁾, καὶ ἀπὸ ἐπάρχων ἀξιωματος.
- λε'. Περὶ ταβουλαρίων καὶ ἀκτουαρίων καὶ χαρτουλαρίων, βοθητῶν ἤτοι σερνιναρίων, καὶ ἐξηρητόρων τοῦ θρόνου τοῦ ὑψηλοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων, τῶν τε πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν.

BIBLION ζ' 9).

- α'. Περὶ δικαστῶν ἐμπροσθέντων, καὶ περὶ τοῦ μὴ τοὺς παρόδρους προκατάρχεις δικῶν ποιεῖν, μήτε ἀποφάσεις ἐκφέρειν.
- β'. Περὶ δοκιμασίας μεσιτεόντων καὶ αἰρετῶν δικαστῶν.
- γ'. Περὶ τίσεως δικαστηρίων καὶ δικαιοδοσίας⁸⁾.
- δ'. Περὶ τῶν ἐκβιβαστῶν, καὶ τῶν αἰτιωμένων καὶ ἀνταυταιθέντων, καὶ τῶν δικαζομένων.
- ε'. Περὶ δικαστῶν, καὶ ὅπου ἕκαστος ἐνάγειν καὶ ἐνάγεσθαι, καὶ συνελθεῖν ὀφείλει.
- ς'. Περὶ δικῶν καὶ διαπανημάτων αὐτῶν, καὶ ὑπεραπαυτήσεως καὶ ὑπερθέσεως καὶ συνηθειῶν.
- ζ'. Ἐὰν τις δικαιοδοτοῦντι μὴ πειθαρχήσῃ.
- η'. Περὶ τῶν, οἵτινες εἰς δικαστήριον καλούμενοι ὀφείλουσιν ἔλθεῖν ἢ μὴ ἔλθεῖν.
- θ'. Ὡστε μὴ ἐξείναι δυνατοῖς προσώποις, προστασίαν τοῖς δικαζομένοις παρασχέειν, ἢ τὰς ἀγωγὰς εἰς αὐτοὺς μεταφέρειν.
- ι'. Περὶ τούτων, οἵτινες δυναστῶν ὀνόματι τοὺς τίλους τοῖς ἀγροῖς προσηγγίνουσι, ἢ τὰ αὐτῶν ὀνόματα εἰς τὰς δίκας προτείνουσιν.
- ια'. Ὡστε μηδεὶς ἰδιώτης τίλους τοῖς ἀγροῖς αὐτοῦ ἢ ἀλλοτρίοις ἐπιθήσει, ἢ προσηγγίαν βασιλικὴν ἀναστήσει. καὶ περὶ μὲν τοῦ μὴ τὸν δημοσίον χάριν τινὸς προστασίας ἐν δίκῃ πράγματα ἀπὸ τινος λαμβάνειν. καὶ περὶ τοῦ μηδενὶ ἐξείναι ἄνευ τῆς τοῦ δικαστοῦ αὐθεντίας ἐπιφραγίαια πράγματα, ἄπερ ἄλλος κατέχει.
- ιβ'. Περὶ τοῦ εἰς δικαστήριον καλούμενον, ἵνα ἀσφάλειαν δῷ.
- ιγ'. Ἴνα μή τις τοῦτον, ὅστις εἰς δικαστήριον καλεῖται, βία ἀφέληται.
- ιδ'. Οἵτινες ἰκανὰ δοῦναι ἀναγκάζονται, ἢ ὄρκω ἐπαγγέλλονται, ἢ διὰ ὁμολογίας καταπιστεύονται, καὶ περὶ τύπων καὶ δόρκωμοσίας δι' ἐπιχείριαν δεδομένης.
- ιε'. Ἐὰν ἀμαρτήσαντος οἰκέτου πρὸς ἐξωτικὸν ὁ δεσπότης τοῦτον οὐ δεφενδέσει, ἢ οὐ φαίνεται ὥστε εἰς ἐξέτασιν δοθῆναι ἐπὶ τῷ τὰ δεόντα ἐπ' αὐτῷ προελθεῖν, ποῖω τρόπῳ ἀσφαλίζεται ὁ δεσπότης τοῦτον παριστῆν. καὶ περὶ τοῦ, εἰ τις ἐν δικαστηρίῳ ὁμολογίαν ποιήσει τοῦ παραστῆναι, καὶ μὴ πειθαρχήσει.
- ις'. Περὶ τοῦ ὁρισμοῦ τῶν μιλῶν τοῦ μέλλοντος ἐν τινὶ τόπῳ ἀποδημεῖν καὶ αὐθις ἐπανέχεσθαι.
- ιζ'. Περὶ ἀπράκτων ἤτοι σχολαζουσῶν ἡμερῶν, καὶ ὑπερθέσεων καὶ διαφόρων χρόνων.
- ιη'. Περὶ ἐκδόσεων⁹⁾.

- XXVI. De Archiatri et Professoribus et Silentariis.
- XXVII. De Domesticis et Protectoribus.
- XXVIII. De Domesticis sacrorum scriniorum et reliquis ibi militantibus.
- XXIX. De Agentibus in rebus.
- XXX. De Curatoribus cursus.
- XXXI. De Palatinis et sanctissimarum largitionum et rerum privatarum.
- XXXII. De stratoribus et castrensiis, et dignitatibus, et ministerianis.
- XXXIII. De Decanis et Mensoribus, et de privilegiis eorum, qui in sacro Palatio militant.
- XXXIV. De Equitis dignitate et Perfectissimatus dignitate.
- XXXV. De Tabulariis et Actuariis et Chartulariis, Auditoribus sive Scrinariis, et Exceptoribus Sedis excelsae et reliquorum Iudicum, tam militarium, quam civilium.

LIBER VII.

- I. De iudicibus ordinariis et in actu positis, et ne apud assessores litium contestationes fiant, neve ipsi sententias ferant.
- II. De sententia arbitratorum et iudicum compromissariorum.
- III. De ordine iudiciorum et de iurisdictione.
- IV. De executoribus et de iis, qui conveniuntur et reconveniuntur, et litigant.
- V. De iudicibus, et ubi quisque agere et conveniri et coire debeat.
- VI. De iudiciis et sumtibus eorum, et pluspetitione et mora, et sportulis.
- VII. Si quis ius dicenti non obtemperaverit.
- VIII. De his, qui in ius vocati sequi debent aut non debent.
- IX. Ne liceat potentibus personis, patrocinium litigantibus praestare, vel actiones in se transferre.
- X. De his, qui potentiorum nomine titulos praediis affigunt, vel eorum nomina in lites praetendunt.
- XI. Ut nemo privatus titulos praediis suis vel alienis imponat, aut nomen regium suspendat: et ne fiscus patrocinii in lite praebendi causa res ab aliquo accipiat: et ut nemini liceat, sine iudicis auctoritate signa rebus imponere, quas alius tenet.
- XII. In ius vocatus ut cautionem praestet.
- XIII. Ne quis eum, qui in ius vocatur, vi eximat.
- XIV. Qui satisfacere coguntur, vel iurato promittunt, vel promissione sua cavent, et de formulis, et de iureiurando propter calumniam dando.
- XV. Si dominus servum, qui adversus extraneum noxam commiserit, non defendat, aut praesens non sit servus, ut noxae detur, ut, quae convenient, adversus eum procedant, quemadmodum caveat dominus eum exhibere: et si quis in iudicio sisti caverit et non obtemperaverit.
- XVI. De milliariibus definitis peregre profecturo et iterum reversuro.
- XVII. De diebus feriatis sive quietis a litibus, et dilationibus, et diversis temporibus.
- XVIII. De edendo.

1) Index Coisl. Tit. κη'. Περὶ τῶν δ' σερνιῶν τῆς μνήμης, τῶν ἐπιστολῶν, τῶν λιβέλλων. 2) Index Coisl. Tit. κθ'. Περὶ τῆς σχολῆς τῶν μαγιστριαῶν βιβ. ιβ'. τοῦ κωδ. tit. κε'. — περὶ ἀρχόντων τῶν πρακτόρων ἐν πράγμασιν. 3) Index Coisl. Tit. λα'. Περὶ τοῦ ἀξιωματος τῶν κομήτων τῶν διαγνομῶν. βιβ. α'. τοῦ κωδ. tit. κγ'. (leg. λβ'.) περὶ παλατινῶν τῶν ἱερωτάτων θησαυρῶν καὶ πραγμάτων ἰδίων. 4) Index laudatus: Tit. λβ'. Περὶ στρατῶρων βιβ. ιβ'. τοῦ κωδ. tit. κε'. — περὶ ἀξιωματῶν καὶ ὑπηρεσιῶν. 5) Index Coisl. addit: βιβ. ιβ'. τοῦ κωδ. tit. κζ'. 6) Index addit: βιβ. ιβ'. τοῦ κωδ. tit. κη'. 7) Index addit: βιβ. ιβ'. τοῦ κωδ. tit. κη'. 8) Tit. XVIII, lib. VII, post verba περὶ ἐκδόσεων index Coisl. addit: ἥτοι ὀφείλει τις προσκεδόναι τὴν ἀγωγήν αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ τῷ ἀντιδίκῳ.

ιβ'. Περὶ τοῦ, οὕτως πρόσωπον ἐν ταῖς δίκαις νόμιμον ἔχου-
σιν, ἢ οὐ. καὶ περὶ τοῦ, ὅπως μηδεὶς ἄκων κινεῖν ἢ κατα-
γορεῖν ἀναγκάζεται.

BIBΛION η' τ).

α'. Περὶ τοῦ συνηγορεῖν.

β'. Περὶ προκουρατόρων καὶ ἐκδικητῶν.

BIBΛION θ' υ).

α'. Περὶ ἐκκλητῶν.

β'. Περὶ τῶν ὑπηρετουμένων ὀφεικῶν ταῖς ἐκκλητοῖς υ).

γ'. Περὶ πράγματος κεκοιμένου, καὶ πραγμάτων ἀμφισβιλο-
μένων καὶ ἠρημένων.

δ'. Περὶ ὁμολογησάντων.

ε'. Περὶ ἐκστάσεως ὑπαρχόντων w).

ς'. Τῶν ἐξ αἰτιῶν εἰς διακατοχὴν πέμπονται.

ζ'. Περὶ πραγμάτων ἀνθεντικῶν τῶν δικαστῶν κατεχομένων ἢ
παρασκομμένων, καὶ περὶ χωρισμῶν.

η'. Τὰ εἰς περιγραφὴν τῶν δανεισῶν γεγονότα ἵνα ἀποκατα-
στῶσιν.

θ'. Περὶ προνομίου τοῦ δημοσίου καὶ περὶ προνομίου προικός.

ι'. Ἦ ἀπὸ ψήφου ἦτοι καταδικῆς ἱκανοδοσία.

ια'. Περὶ τῆς ἱκανοδοσίας τὸ πρᾶγμα δεκτὸν ἡγεῖσθαι.

BIBΛION ι'.

α'. Περὶ τῶν εἰς ἀέριον ἀποκαταστάσεων.

β'. Ὅπερ φόβου χάριν πραττόμενον εἶη.

γ'. Περὶ δόλου κακοῦ.

δ'. Περὶ ἀποκαταστάσεως ἀφηλικῶν.

ε'. Περὶ υἰῶν ὑπεξουσιῶν ἠτιόνων.

ς'. Περὶ ἐγγυητῶν ἠτιόνων.

ζ'. Ἐὰν ἐπίτροπος ἢ κορυφαῖος ὑπειέλθῃ.

η'. Ἐὰν ἐν τῷ κοινῷ τῆς αὐτῆς αἰτίας εἰς ὁλόκληρον ἢ ἀπο-
κατάστασις αἰτηθῇ.

θ'. Ἐὰν εἰς τὸ δαπανηθὲν πρᾶγμα κριθῇ.

ι'. Ἐὰν κατὰ τὴν πρᾶσιν.

ια'. Ἐὰν κατὰ τὴν πρᾶσιν τῶν ἐνεχρῶν.

ιβ'. Ἐὰν κατὰ τῶν δωρεῶν.

ιγ'. Ἐὰν κατὰ τῶν ἐλευθεριῶν.

ιδ'. Ἐὰν κατὰ τὸν ἀπαρισμὸν ἢ τὴν διαίρεσιν ὃ ἦτιον ἀπο-
καταστήσῃ βουληθῇ.

ιε'. Ἐὰν κατὰ τὴν διάλυσιν τὴν παρὰ τοῦ χρεώστου ἢ παρ'
ἑαυτοῦ γεγενημένην.

ις'. Ἐὰν κατὰ τὴν προῖτα.

ιζ'. Ἐὰν κατὰ τὸ ἀμάρτημα τὸ ἴδιον.

ιη'. Ἐὰν κατὰ τὴν διὰ τῆς χρήσεως δεσποτείαν.

ιθ'. Ἐὰν κατὰ τοῦ δημοσίου.

κ'. Ἐὰν κατὰ τοῦ δανειστοῦ.

κα'. Ἐὰν τις ἑαυτὸν τῆς κληρονομίας ἀπόσχῃ.

κβ'. Ἐὰν τις τὴν ὀρισθεῖσαν κληρονομίαν ἢ τὴν τῶν ὑπαρ-
χόντων διακατοχῇ, ἢ τι ἄλλο ἀποκτήσῃται.

κγ'. Ἐν αἷς αἰτίαις εἰς ὁλόκληρον ἀποκατάστασις ἀναγκαῖα οὐκ
ἔστιν.

κδ'. Οὕτως εἰς ὁλόκληρον ἀποκαθίστασθαι οὐ δύναται.

κε'. Ἐὰν ἦτιον μείζονα ἑαυτὸν εἶπῃ, ἢ ἀποδειχθῇ.

κς'. Ἐὰν πολλάκις ἢ εἰς ὁλόκληρον ἀποκατάστασις αἰτηθῇ.

κζ'. Περὶ τῶν συγγνώμης ἡλικίας τετυχηκότων.

κη'. Ἐὰν μείζων γενόμενος δεκτὸν σχολῆ.

κθ'. Ποῦ καὶ παρὰ τίνος ἢ διέγνωσις τῆς ἀποκαταστάσεως
κινήσει.

κ'. Περὶ ἀναλογιῶν τῶν γινόμενων ἐν κρίσει τῆς εἰς ὁλόκληρον
ἀποκαταστάσεως.

XIX. De his, qui legitimam personam in iudiciis ha-
beant, vel non: et ut nemo invitus agere vel accu-
sare cogatur.

LIBER VIII.

I. De postulando.

II. De procuratoribus et defensoribus.

LIBER IX.

I. De appellationibus.

II. De his, qui in causis appellationum officia admini-
strant.

III. De re iudicata, et de rebus dubiis et suspensis.

IV. De confessis.

V. De cessione bonorum.

VI. Quibus ex causis in possessionem mittantur.

VII. De rebus auctoritate iudicium possidentis aut ve-
numdandis, et de separationibus.

VIII. Quae in fraudem creditorum facta sunt, ut resti-
tuantur.

IX. De privilegio fisci et de privilegio dotis.

X. Cautio iudicati sive condemnationis.

XI. De satisfactione ratam rem haberi.

LIBER X.

I. De in integrum restitutionibus.

II. Quod metus causa gestum erit.

III. De dolo malo.

IV. De restitutione minorum.

V. De filiisfamilias minoribus.

VI. De fideiussoribus minorum.

VII. Si tutor vel curator intervenerit.

VIII. Si in communi eademque causa in integrum resti-
tutio postuletur.

IX. Si adversus rem iudicatum.

X. Si adversus venditionem.

XI. Si adversus venditionem pignorum.

XII. Si adversus donationes.

XIII. Si adversus libertates.

XIV. Si adversus transactionem vel divisionem minor
restitui velit.

XV. Si adversus solutionem a debitore vel a se factam.

XVI. Si adversus dotem.

XVII. Si adversus delictum suum.

XVIII. Si adversus usucapionem.

XIX. Si adversus fiscum.

XX. Si adversus creditorem.

XXI. Si quis se hereditate abstineat.

XXII. Si quis hereditatem certam vel bonorum pos-
sessionem, vel quid aliud omiserit.

XXIII. In quibus causis in integrum restitutio neces-
saria non est.

XXIV. Qui in integrum restitui non possunt.

XXV. Si minor se maiorem dixerit, vel probatus fuerit.

XXVI. Si saepius in integrum restitutio postuletur.

XXVII. De his, qui veniam aetatis impetraverunt.

XXVIII. Si maior factus ratum habuerit.

XXIX. Ubi et a quo cognitio restitutionis agitanda sit.

XXX. De reputationibus, quae fiunt in iudicio in in-
tegrum restitutionis.

ε) Index Coisl. addit: τῶν βασιλικῶν ἔχει τιν. β). u) Index Coisl. addit: τῶν βασιλικῶν ἔχει τιν. ια'). v) Index Coisl. addit: νεαρά κ'. νεαρά κγ'. καὶ νεαρά κδ'. νεαρά μθ'. νεαρά λγ'. — περὶ ἐφέσεων ἢ ὅλη νεαρά ριε'. νεαρά ριθ'. ὥστε τὴν διὰ τοῦς γάμους δωρεῶν ἰδικῶν συναλλάγμα εἶναι, καὶ περὶ ἐτέρων κεφαλαιῶν διαίρεσις δ'. ε'. — νεαρά ρκς'. ἴσον θεῖου τύπου περὶ ἐκκλητῶν ἢ ὅλη νεαρά. — νεαρά ρλδ'. περὶ ἀρχόντων καὶ μοιχῶν καὶ τιμωρῶν διαίρεσις ιε'. w) Tit. V. lib. IX. index Coisl. post inscriptionem addit: νεαρά ρλε'.

- λα'. Καὶ διὰ προκουράτωρος αἰτίαν τῆς εἰς ὀλόκληρον ἀποκαταστάσεως πράξαι δύναται.
- λβ'. Εἰς ὀλόκληρον ἀποκαταστάσεως αἰτηθείσης, μὴ τι καινότερον γένηται.
- λγ'. Περὶ ἀποκαταστάσεως στρατιωτῶν, ἢ κἀκείνων τῶν διὰ πρᾶγμα δημοσίων ἀπόντων.
- λδ'. Περὶ χρόνων τῶν εἰς ὀλόκληρον ἀποκαθισταμένων, καὶ τῶν ἡτιόνων, καὶ ἑτέρων τινῶν προσώπων τῶν ἀποκαταστήσαι δυναμένων εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτῶν.
- λε'. Ἐκ ποίων αἰτιῶν εἰς ἀκέραιον ἀποκαθίστανται οἱ μείζονες τῶν εἰκοσιπέντε ἐνιαυτῶν.
- λς'. Ἐκ ποίων αἰτιῶν μείζονες εἰς ὀλόκληρον ἀποκαθίστανται.
- λζ'. Περὶ ἐναλλαγῆς δικαστηρίου.

BIBΛΙΟΝ ια'.

- α'. Περὶ πάκτων ἤτοι συμφώνων.
- β'. Περὶ διαλύσεως καὶ πεπλανημένης ψήφου.

BIBΛΙΟΝ ιβ'.

- α'. Περὶ κοινωνίας καὶ λύσεως αὐτῆς x).
- β'. Περὶ κοινῶν πραγμάτων διαιρέσεως y).
- γ'. Κοινὰ ἑκατέρων δικαστηρίων, τῆς τε φαμίλιας διαιρέσεως καὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων, καὶ περὶ κοινωνῶν τῆς αὐτῆς δίτης z).

x) Huic inscriptioni tit. I. lib. XII. index Coisl. addit: βιβ. δ'. τοῦ κωδ. τιτ. λζ'. κεφ. α'. βιβ. ιζ'. τῶν διγ. τιτ. β'. περὶ κοινωνίας. y) Index Coisl. βιβ. ι'. τῶν διγ. τιτ. γ'. περὶ κοινῶν πραγμάτων διαιρέσεως. z) Index Coisl. βιβ. γ'. τοῦ κωδ. τιτ. λη'. περὶ κοινῶν ἑκατέρου δικαστηρίου (Cod. δικαιώματος) τε φαμίλιας διαιρέσεως καὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων. — βιβ. γ'. τοῦ κωδ. τιτ. μ'. περὶ κοινῶν (leg. κοινωνῶν) τῆς αὐτῆς δίτης.

XXXI. Etiam per procuratorem causam in integrum restitutionis agere quis potest.

XXXII. In integrum restitutione postulata, ne quid novi fiat.

XXXIII. De restitutione militum et eorum, qui reipublicae causa absunt.

XXXIV. De temporibus eorum, qui in integrum restituntur, tam minorum, quam aliarum quarundam personarum, quae in hereditatem eorum restitui possunt.

XXXV. Quibus ex causis maiores viginti quinque annis in integrum restituntur.

XXXVI. Quibus ex causis maiores in integrum restituntur.

XXXVII. De iudicii mutatione.

LIBER XI.

I. De pactis vel conventionibus.

II. De transactione, et de errore calculi.

LIBER XII.

I. De societate et solutione eius.

II. De rerum communium divisione.

III. Communia utriusque iudicii, tam familiae erciscundae, quam communi dividundo: et de consortibus eiusdem litis.

ΛΕΟΝΤΟΣ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΒΑΣΙΛΕΙ
ΛΕΙ ΑΙΩΝΙΩ ΕΥΣΕΒΟΥΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ
ΤΗΣ^{α)} ΕΝ ΟΛΟΙΣ ΒΙΒΛΙΟΙΣ
ΕΞΗΚΟΝΤΑ ΠΑΣΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ
ΠΕΠΡΑΓΜΑΤΕΥΜΕΝΗΣ^{β)} ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΥ^{γ)}
ΣΥΝΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ
ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ^{δ)}.

Ἰουστινιανῶ τῷ βασιλέων περιωνύμῳ ἤλθε μὲν εἰς ἐπίνοιαν, τὰ τῶν πρεσβυτέρων αὐτοκρατόρων^{ε)} συλλέξαι θεσπίσματα, καὶ τῇ τούτων παραλλήλῳ συντάξει τοῖς περὶ τοὺς νόμους στρεφομένοις τὸ ἐκ τῆς αὐτῶν ἀσχολίας ἐλαφρῦναι^{ς)} ἄχθος. οὐ μὴν ἔτυχε τὸ ἔργον τελείας καὶ ἀνευθεοῦς καταστάσεως, καὶ διόρθωσιν δέξασθαι κρείττονα. καὶ γάρ, ἅτε παρὰ Ἀδριανοῦ τοῦ πάλαι Ῥωμαίων ἄρξαντος συνελέγη, λαβῶν, καὶ ταῦτα ἐν τέλει^{ς)} ν^{ς)} διατάξας, ἰδίαν καὶ διακεκοιμένην ἀπειργάσατο πραγματείαν, διγέστα τούτοις ἦτοι πανδέκτην ὄνομα θέμενος^{ς)}. καὶ ὅσα δὲ ἐν^{ς)} τοῖς κώδιξι καὶ ταῦτα συναγαγὼν ἐν ἰδίῳ^{ς)} ἐδάφη διώρισεν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ ἰνστιτούτα, τουτέστιν ἢ τῶν νόμων εἰσαγωγή, καὶ ταῦτα ὁμοίως ἠνωται μὲν, ἰδιορρυθμίζεται δέ. ἔτι δὲ καὶ ἅς ὁ ἀνὴρ ἐφιλοπόνησε νεαρὰς διατάξεις, καὶ ταῦτα ἰδίας ἔτυχε χώρας. οὕτως οὖν ἢ τῶν νόμων ἀπομεμερισμένη οὕσα κατάστασις ἐλλείπειν ἔδοξε τῇ βασιλείᾳ ἡμῶν εἰς τε^{ς)} τὸ παρελεῖν τῆς τῶν νόμων φιλομαθείας τὴν δυσχέρειαν, καὶ εἰς τὸ αὐτὴν τάξεως τυχεῖν ἀκριβοῦς. τοιγαροῦν τὰς πάσας τῶν νόμων πραγματείας ἡμεῖς ὁματωποιήσαμε-

LEONIS IN CHRISTO REGE SEM-
PITERNO PII IMPERATORIS IN
TOTIUS IURIS IN SEXAGINTA LI-
BRIS TRACTATI INTER SE COM-
PARATAM COLLECTIONEM ET
COMPOSITIONEM PROOEMIUM.

Iustiniano celeberrimi inter Imperatores nominis studium quidem fuerat, retro Principum sanctiones colligere, et earum inter se comparata compositione iis, qui circa leges occupantur, onus ex hac occupatione ortum allevare. Nec tamen opus perfectum et absolutum statum consecutum est, neque meliorem emendationem accepit. Etenim ea, quae ab Hadriano, Romanorum quondam Imperatore, collecta erant, accipiens, eaque in libros quinquaginta redigens, proprium et separatum opus confecit, Digestorum seu Pandectarum nomen ei imponens. Quaecunque autem erant in Codicibus, colligens suam sedem iis tribuit. Sed et Instituta, id est, legum introductio, similiter reliquis iuncta, separatim tamen composita sunt. Rursus Novellae constitutiones, quas idem elaboravit, suum quoque locum obtinuerunt. Sic igitur distributus legum status serenitati nostrae non satis efficax visus est ad tollendam studii legum difficultatem, nec eius satis accuratus ordo. Itaque nos omnes legum compositiones in unum corpus cogentes, eas sex voluminibus summatim complexi sumus, omne contrarium et inutile in rerum

α) Τοῖς Cod. Paris. gr. 1352. β) Sic Cod. Vat. 852. Fabr. πεπραγατευομένης. γ) Idem Cod. ἀλλήλων. δ) Προοίμιον habet Fabr. Deest in Cod. Vatic. ε) Sic Cod. Vatic. Fabr. αὐτοκρατόρων. ς) Cod. Paris. 1352. ἐλαφρῦναι. ζ) Sic Fabr. recte, mea quidem sententia, quia spectatur ad libros quinquaginta Digestorum. Cod. Vatic. ταύχσιν. η) Cod. Paris. 1352. παρασχομένος. θ) Cod. Vatic. ἐπί. ι) τε Fabr. Cod. Vatic. hoc omittit.

νοι ἐν τεύχεσιν ἕξ συνεκεφαλαιώσαμεν. πᾶν μὲν ἐναντίον καὶ τὴν χρῆσιν οὐ παρεχόμενον ἐν τοῖς πράγμασι, δια τὸ ὡς εἰκὸς πολλὰ τῶν τῆς ἀρχαιότητος νομοθετημάτων παρευδοκιμηθῆναι¹⁾ τοῖς ὕστερον, ὑπεξελόντες καὶ ἀποκρίναντες· πᾶν²⁾ δέ, ὃ μὴ ἀναγκαῖον, ἀλλὰ περιττὸν ἐδόκει, ἀποτεμόντες τῆς συνυφάνσεως· ἔπειτα δὲ τὰ ἀνὰ μέρος καὶ κατὰ διασπορὰν περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος εἰρημένα εἰς μίαν τίτλου περιοχὴν καταστήσαντες, οἷον ὅσα περὶ γάμου, ὅσα περὶ ληγάτων, ὅσα περὶ ἐπιτρόπων· καὶ ἀπλῶς, ὅσα σύδοιχα, καὶ πρὸς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ὄρωντα· ταῦτα ἕξ ἀλλήλων ἀδιάσπαστα καὶ ἐν τῇ συντάξει τηρήσαντες, ἐν ἑξήκοντα ὄλοις βιβλίοις ἀπαρτιδόμενοι, παρέχομεν τῇ περὶ τοὺς νόμους φιλοπονία, ῥαδίαν μὲν τὴν ἔντευξιν, τελείαν δὲ τὴν παντὸς οὔτινοσοῦν ζητουμένου διάκρισιν· μηδενὸς νομοθετήματος ὀρθὴν φέροντος τὴν ψῆφον παραλειφθέντος³⁾ ἐκ τῆς ἄνω τοῦ χρόνου φορᾶς καὶ μέχρι τῆς ἡμῶν βασιλείας τεθεσπισμένων.

argumentis, quod, ut verisimile est, posterius multas vetustiores leges improbaverint, resecantes ac separantes: omne autem, quod necessarium non erat, sed supervacaneum videbatur, a contextu recidentes: deinde, quae per partes et separatim eadem de re, puta de nuptiis, de legatis, vel de tutoribus dicuntur, in unum titulum referentes: in summa, quae cognata sunt, quaeque ad idem argumentum spectant, haec a se invicem non divisa et in collectione retinentes, et in libros sexaginta dividentes, legum studio praestitimus, ut facile sit, eas reperire, et perfectum rei, cuiusmodicunque ea sit, discrimen nosse: nullo iure, quod sententiam rectam ferret, tam ex veteri sanctione, quam quae ad Imperium usque nostrum perducta est, praetermisso.

1) Sic Fabr. Cod. Vatic. προσευδοκιμασθῆναι. 2) Verba πᾶν δέ, ὃ μὴ ἀναγκαῖον, ἀλλὰ περιττὸν ἐδόκει, ἀποτεμόντες in Cod. Paris. 1352. desunt. Nam hic locus situ corruptus est. 3) Cod. Paris. 1352. παραληφθέντος. Male.